

GESTIONAREA DEȘEURILOR MENAJERE ÎN RAIONUL FĂLEȘTI: PROBLEME, PERSPECTIVE

Irina URSU, studentă, Facultatea de Științe, Economice
și ale Mediului, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Conducător științific: **Lucia MACRII**, dr., lect. univ.

Abstract: *The geopolitical and socio-economic evolution of the second half of the 20th century and the beginning of the 21st century put humanity in front of a vital problem: how to develop civilization continuously, without destroying the balance of the planet. In this context, waste management represents one of the important problems faced by humanity in the whole world including the Republic of Moldova. The prevention of waste generation, through the use of modern and innovative technologies, as well as the transformation of produced waste into a resource, are the main objectives of the environmental policy, reflected in the legislation of the field, which must be fully implemented through the country.*

Keywords: *waste management, plastic waste, paper waste, waste sorting.*

Introducere

Gestionarea deșeurilor reprezintă una dintre problemele importante cu care se confruntă Republica Moldova în activitățile de protecție a mediului. Prevenirea gestionării deșeurilor, prin utilizarea unor tehnologii moderne și inovative, precum și transformarea deșeurilor generate într-o resursă, sunt obiectivele principale ale politicii de mediu, stabilite și prin legislația în domeniu, care trebuie implementată în totalitate în întreaga țară. Aceasta include aplicarea ierarhiei

deșeurilor și utilizarea eficace a instrumentelor economice pentru a asigura eliminarea progresivă a depozitelor de deșeuri, limitarea valorificării energetice numai la materialele nereciclabile, utilizarea deșeurilor reciclate ca sursă majoră și viabilă de materii prime, gestionarea în condiții de siguranță a deșeurilor periculoase și reducerea generării acestora, eradicarea transporturilor ilegale de deșeuri și eliminarea obstacolelor de pe piața internă, astfel încât toate activitățile de reciclare să se desfășoare la cele mai înalte standarde de protecție a mediului [1].

În Republica Moldova activitatea de gestionare a deșeurilor este reglementată de Legea nr. 209 privind deșeurile din 29.07.2016, care stabilește bazele juridice, politica de stat și măsurile necesare pentru protecția mediului și sănătății populației și transpune o serie de directive ale Consiliului European [4].

În arealul european managementul deșeurilor dispune de un cadru juridic complex, menit să ofere astfel de condiții pentru utilizarea lor economică, încât să nu fie afectată calitatea mediului și sănătatea populației. Deșeurile industriale, inclusiv cele toxice fiind generate sau stocate în volumul ce depășește zeci de mii de tone, de asemenea prezintă un pericol pentru mediu și sănătate. O problemă aparte o prezintă deșeurile de pesticide interzise și inutilizabile, o parte dintre care sunt persistente și au un impact sporit asupra mediului. Valorificarea deșeurilor implică nu doar excluderea poluării mediului înconjurător, dar și reduce impactul asupra sănătății, exploatării terenurilor, creează locuri de muncă. Deșeurile sunt o sursă importantă de poluare a resurselor de apă de suprafață și subterane. Volumul deșeurilor nu numai că a crescut considerabil dar a sporit și nocivitatea acestora [3].

În prezent o problemă importantă este diminuarea impactului cauzat mediului de activitățile antropogene prin reducerea deșeurilor. Gestionarea acestor deșeuri este destul de dificilă și complicată, deoarece necesită mijloace financiare considerabile. Este important de evidențiat, că nu este de ajuns să avem numai finanțe, cât și o populație conștientă, care ar participa activ la procesul de colectarea, separarea deșeurilor [12].

În prezent unica metodă de gestionare a deșeurilor utilizată în republică este depozitarea deșeurilor direct pe sol. Suprafețele gunoiștilor neautorizate sunt cu mult mai mari comparativ cu datele oficiale, iar numărul acestora crește continuu. În majoritatea localităților rampele de gunoi nu sunt amenajate după cerințele ecologice și standardele internaționale (nu au semne informative, nu sunt îngrămadite, nu au plantate fâșii forestiere de protecție, nu dispun de sisteme de drenaj pentru evacuarea substanțelor nocive), din care cauză o parte din deșeuri se depozitează în afara perimetrelor admise. Fiind depozitate la voia întâmplării, deșeurile constituie o sursă de poluare a solurilor, apelor de suprafață și subterane, a aerului atmosferic prin emisii de dioxid de carbon, metan și alte gaze cu efect nociv asupra sănătății omului și mediului înconjurător [2].

Unul dintre cele mai importante obiective ale politicii de mediu este evitarea sau minimizarea producerii deșeurilor și reciclarea materialelor secundare. Proce-

sul de reciclare al deșeurilor municipale include operațiuni de colectare și sortare a deșeurilor reciclabile. Reciclarea deșeurilor este cel mai simplu mijloc prin care putem contribui la protecția mediului. Crearea produselor competitive care pot fi recuperate prin tehnologii existente, fără generarea deșeurilor – aceasta este calea de protecție a mediului și dezvoltării durabile a societății. Multe deșeuri municipale cum ar fi deșeurile din hârtie, sticlă, mase plastice, metale feroase și neferoase fiind selectate pot servi ca materie primă secundară [7].

Implementarea prevederilor directivei europene presupune investiții substanțiale pentru construirea instalațiilor de procesare a deșeurilor de ambalaj, precum și dezvoltarea pieței de materii prime secundare provenite din deșeuri reciclate. Anual, în Republica Moldova se valorifică între 10-15% de deșeuri industriale. Cea mai mare parte a deșeurilor industriale valorificate sunt [7]:

- cca 55% se reciclează (refolosire, recuperare) constituind o acțiune de minimizare;
- cca 34% din deșeuri s-au valorificat prin vânzare către alte întreprinderi, care le utilizează ca materii prime secundare în procesul de producție;
- cca 6% au fost valorificate prin vânzarea lor către populație (în special deșeuri lemnoase).

Conform datelor raportate de agenții economici, principalele grupe de deșeuri industriale valorificate au fost [8]: deșeuri feroase 91%; deșeuri din materiale plastice 87%; uleiuri uzate 86%; deșeuri lemnoase 75%; deșeuri neferoase 72%; dintre care deșeuri de aluminiu 95%; deșeuri textile 72%; deșeuri de hârtie, carton 61%; dejecții animaliere 49%.

Datorită faptului că în Republica Moldova nu se realizează colectarea separată a deșeurilor municipale, se poate afirma că aproximativ 36% din componente, reprezentând materiale reciclabile (hârtie, carton, plastic, sticlă, metale) nu se recuperează, ci se elimină prin depozitare. Se pierd, astfel mari cantități de materii prime secundare și resurse energetice [6].

Scopul lucrării este de a evalua gestionarea deșeurilor menajere în raionul Fălești cu evidențierea problemelor și perspectivele de dezvoltare în acest domeniu.

Metodele de cercetare au servit observațiile acumulate pe parcursul anilor de activitate în calitate de inspector principal la Inspectoratul pentru Protecția Mediului din raionului Fălești, precum și sinteza și analiza ulterioară a setului de date înregistrate pentru compartimentul de mediu – deșeuri la Inspectoratul pentru Protecția Mediului – Fălești.

Rezultate și discuții

Gestionarea deșeurilor reprezintă una din cele mai importante problemele cu care se confruntă Republica Moldova. Conform articolului 2 al Legii privind deșeurile, Nr. 209 din 29.07.2016, sunt utilizate următoarele noțiuni și semnificații ale acestora [4]:

deșeu – orice substanță sau obiect pe care deținătorul îl aruncă sau are intenția ori obligația să îl arunce;

biodeșeuri – deșeuri biodegradabile provenite din grădini și parcuri, deșeuri alimentare sau cele provenite din bucătăriile gospodăriilor private, restaurantelor, firmelor de catering sau din magazine de vânzare cu amănuntul și care sânt compatibile cu deșeurile provenite de la întreprinderile de prelucrare a produselor alimentare;

deșeuri municipale – deșeuri provenite din gospodărie și deșeurile similare care provin din activități comerciale, industriale și administrative, menționate la poziția 20 din Lista deșeurilor, aprobată de Guvern.

Gestionarea deșeurilor, cunoscută și ca managementul deșeurilor, se referă la educația privind colectarea, transportul, tratarea, reciclarea și depozitarea deșeurilor. De obicei, termenul se referă la materialele rezultate din activități umane și la reducerea efectului lor asupra sănătății oamenilor, a mediului, sau aspectului unui habitat. În Republica Moldova responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor municipale aparține Autorităților Publice Locale, care în limita resurselor financiare aprobate în acest scop de către consiliul local pe anul bugetar respectiv, sunt abilitate cu dreptul de a asigura crearea unui sistem eficient de gestiune integrată a deșeurilor municipale, însă potențialul financiar al acestor autorități sunt reduse [1].

În Republica Moldova, eliminarea deșeurilor municipale, la moment, se realizează preponderent prin depozitarea pe sol. Conform datelor statistice din anul 2020 au fost în funcțiune 1136 depozite de deșeuri cu suprafața totală de 1220,55 ha. Depozitele de deșeuri sunt organizate practic în fiecare localitate de către APL, suprafața depozitelor care se exploatează conform deciziilor consiliilor locale constituie 1052,60 ha. În unele cazuri depozitele de deșeuri sunt localizate în zona de protecție a obiectivelor acvatice, în zona sanitară a sectorului locativ. Astfel în zona de protecție a corpurilor de apă sunt amplasate 164 de depozite municipale, care reprezintă o sursă de poluare a acestora, 292 de depozite de deșeuri sunt amplasate la o distanță mai mică de 500 m față de sectorul locativ, îndeosebi în sectorul rural, fapt care provoacă incomodități iar uneori pun în pericol sănătatea populației din localitățile respective. O mare parte din depozitele actuale de deșeuri nu sunt exploatate corespunzător nu se compactează și nu se acoperă periodic cu materiale inerte în vederea prevenirii incendiilor, a răspândirii mirosurilor neplăcute, nu există facilități pentru recuperarea biogazului produs sau pentru recuperarea/tratarea filtratului, drumurile de acces spre depozite și în interiorul nu sunt întreținute, depozitele nu dispun de împrejmuiri cu intrare corespunzătoare și panouri de avertizare. În unele localități depozitele de deșeuri se află în exploatare de circa 20-30 ani, sunt supraîncărcate, 125 din ele au un grad de umplere de peste 80%. Circa 90% din cantitatea de deșeuri municipale colectate de serviciile de salubritate au fost eliminate prin depozita-

re, colectarea selectivă, fiind organizată parțial în mun. Chișinău cât și în unele centre raionale. Ratele de reciclare și valorificare a deșeurilor sunt încă foarte reduse. Multe materiale reciclabile și utile sunt depozitate împreună ce cele nereciclabile, astfel pierzându-se o mare parte a potențialului lor util (hârtie, sticlă, metale, materiale plastice), acestea fiind amestecate și contaminate din punct de vedere chimic și biologic, recuperarea lor este foarte dificilă [1].

În scopul implementării Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, care prevede crearea unui management integral al deșeurilor, conform Legii nr. 89/2020 din 11.06.2020, Parlamentul a ratificat Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova” cu prima tranșă în valoare de 25 mln. Euro pentru Regiunea de management a deșeurilor (RMD) [1]:

Nr. 1 – raioanele Cahul, Cantemir, Taraclia, UTA Găgăuzia (Vulcănești și Ciadîr Lunga);

Nr. 5 – proiect pilot raioanele Ungheni, Nisporeni, Călărași;

Nr. 8 – raioanele Briceni, Ocnița, Edineț, Dondușeni.

Valoarea totală a proiectului „Deșeuri solide în RM” este estimată la circa 200 mln. Euro, dintre care 100 mln. Euro urmează să fie acordate prin împrumut de către Banca Europeană de Investiții prin mai multe contracte de finanțare [1].

Raionul Fălești este situat în partea de Nord-Vest a Republicii Moldova, la o distanță de 125 km de la capitală – municipiul Chișinău. Centrul raional este orașul Fălești. În partea de Nord se mărginește cu raionul Glodeni, la Nord-Est – cu municipiul Bălți și raionul Sîngerei, la Sud – cu raionul Ungheni. Partea de Vest se mărginește cu România. Pe teritoriul raionului de-a lungul râului Prut este situată rezervația științifică „Pădurea Domnească” [11].

Raionul Fălești este format din următoarele unități administrativ – teritoriale: un oraș, 75 de localități rurale, care sunt grupate sub administrarea a 33 de primării. Populația totală a raionului este de circa 88233 de locuitori: 71507 locuitori în mediu rural și 16726 locuitori în mediul urban. În teritoriul raionului se exploatează 71 gunoiști care au fost coordonate în anul 2006 – 2008 de către Inspekția Ecologică Fălești, Autoritățile Publice Locale, Centru Sănătate Publică Fălești cu suprafața totală de 52,27 ha [11].

Majoritatea depozitelor de deșeuri municipal nu corespund amplasamentului fiind amplasate în zona de protecție a corpurilor de apă sau la o distanță foarte mică față de sectorul locativ. Depozitele de deșeuri municipale exploatate sunt coordonate doar în 10 primării și dispun de decizii privind amplasarea acestora. Depozitele de deșeuri din localitățile Albinețul Vechi, Catranîc, Ciolacu Nou, Glinjeni, Ilenuța, Ișcalău, Musteața, Risipeni, Scumpia, Sărata-Veche, Taxobeni sunt amplasate în zona de protecție a bazinelor acvatice, depozitul de deșeuri din localitatea Horești este amplasat pe marginea unei ravene perpendicular

râului Prut, depozitele din localitățile Călinești, Chetriș, Hîncești sunt amplasate în zona de protecție a râului Camenca, depozitul de deșeuri din localitatea Răuțel în zona de protecție a râului Răuțel [11].

Depozitarea deșeurilor municipale în teritoriul raionului Fălești (tabelul 1) ne indică că din cele 71 gunoiști exploatate cu suprafața de 52,27 ha doar 10 gunoiști dispun de decizii a APL cu suprafața totală de 21,74 ha, în 2 localități gestionarul deșeurilor sunt Întreprinderile Municipale, iar în 31 localități gestionarul este APL (autoritatea publică locală).

Conform Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013 pentru proiectarea și construirea a noi depozite, stații de transfer, stații de sortare, raionul Fălești este poziționat în regiunea 7. Conform deciziei nr. 05/11 din 16.06.2017 a fost selectat terenul pentru amplasarea Stației de Transfer a deșeurilor municipale pe teritoriul orașului Fălești cu suprafața totală de 2,00 ha [8].

Tabelul 1. Depozitarea deșeurilor municipale în raionul Fălești, anii 2019-2021 [11]

Nr. d/o	Anul	Numărul de localități	Numărul populației	Depozite de deșeuri exploatate conform deciziei APL		Gestionarul depozitului de deșeuri municipale	
				unități	suprafața (ha)	Operator (ÎM, SS)	APL
1	2019	76	88233	10	21,74	2	31
2	2020	76	88233	10	21,74	2	31
3	2021	76	88233	10	21,74	2	31

Pe teritoriul raionului Fălești activează Întreprinderea Municipală „Direcția de Producție a Gospodăriei Comunale și de Locuințe Fălești” genul de activitate fiind colectarea, transportarea și depozitarea deșeurilor municipale la gunoiștea orășenească, care este amplasată pe teritoriul comunei Călugăr, r-nul Fălești, la o distanță de 800 metri spațiu locativ, 4 km de la orașul Fălești și 500 metri de la resursele acvatice, cu suprafața totală de 7,80 ha. Întreprinderea municipală activează în baza autorizației sanitare cu nr. 01 din 29.01.2016 valabilă până la 29.12.2020, eliberată de către Centrul de Sănătate Publică Fălești, și Autorizație pentru emisia poluanților în atmosferă de la sursele fixe de poluare AM nr. 00472 din 05.09.19 valabilă până la data de 05.09.24. În sectorul rural deșeurile municipale sunt transportate de către cetățeni la gunoiștile coordonate de către APL (autoritatea publică locală).

În comuna Sărata-Veche, r-nul Fălești în cadrul proiectului „Pas cu Pas spre colectarea deșeurilor municipale” care a fost finanțat de către UE (Uniunea Europeană) prin programul opțional comun Moldova/Ucraina implementat de Primăria Fălești și Noua-Suliță, Ucraina s-a decis implementarea proiectului în satul Sărata-Veche, r-nul Fălești, unde au primit recipiente pentru colectarea selectivă a deșeurilor municipale – 750 containere din plastic a câte 120 kg fie-

care și 6000 saci din pânză pentru colectarea hârtiei, mase plastice, resturi vegetale, deșeuri menajere. În cadrul primăriei comunei Sărata-Veche activează Întreprinderea Municipală „Menajacva Prim” genul de activitate fiind prestarea serviciilor, astfel deșeurile municipale sunt colectate și transportate la gunoiștea din cadrul localității iar deșeurile din hârtie și mase plastice sunt colectate și transportate la stația de sortare din orașului Fălești.

În fiecare an conform dispozițiilor Inspectoratului pentru Protecția Mediului pe întreg teritoriul țării se desfășoară *Campania de primăvară* privind salubritatea și amenajarea localităților și corpurilor de apă. Pe perioada desfășurării campaniei de salubritate și amenajare a localităților au loc următoarele activități: depistarea gunoiștilor stihinice; lichidarea gunoiștilor stihinice; salubritatea terenurilor după categorii: spații verzi, terenuri agricole, terenuri publice, terenuri neproductive, fâșii de protecție; evacuarea deșeurilor din locurile neautorizate; amenajarea depozitelor de deșeuri; plantarea arborilor și arbuștilor.

Analizând tabelul 2 putem concluziona, că pe parcursul anilor 2019-2021, numărul gunoiștilor stihinice și volumul deșeurilor colectate din locuri neautorizate este în descreștere, ceea ce denotă, că cetățenii devin mai responsabili la capitolul gestionarea deșeurilor și protecția mediului [11].

Tabel 2. Evidența gunoiștilor stihinice în raionul Fălești, anii 2019-2021 [11]

Nr. d/o	Anul	Numărul de localități	Numărul populației	Gunoști municipale depistate		Gunoști municipale lichidate		Volumul deșeurilor colectate din locuri neautorizate (m ³)
				unități	suprafața (ha)	unități	suprafața (ha)	
1	2019	76	88233	84	21,03	62	3,78	198
2	2020	76	88233	71	18,46	63	13,87	350
3	2021	76	88233	27	2,16	18	1,54	52

În teritoriul raionului activează un agent economic Întreprinderea Municipală „Direcția de producție a Gospodăriei Comunale și de locuințe din oraș Fălești” care colectează, transportă și depozitează deșeurilor municipale la gunoiștea orașenească. Din datele prezentate în tabelului 3 concluzionăm, că serviciul de salubritate are un avantaj mai mare în mediul urban unde sunt construite 143 platforme și instalate 434 pubele, iar în mediul rural sunt amplasate 6 platforme și instalate 24 pubele. De asemenea, angajații întreprinderii au confecționat pe parcursul anilor câte o plasă de colectare a maselor plastice la fiecare platformă pentru a fi colectate separat masele plastice, care mai apoi sunt transportate la stația de sortare a deșeurilor – amplasată în imediata apropiere a gunoiștii orașenești.

Tabel 3. Caracteristica salubrității localităților din regiunea r-nului Fălești, anii 2019-2021 [11]

Nr. d/o	Serviciul de salubritate, adresa juridică	Localitățile deservite de serviciul de salubritate		Pubele instalate, (unități)			Platforme construite, (unități)		
		sectorul urban	sectorul rural	2019	2020	2021	2019	2020	2021
1	ÎM DPLGC Fălești	Or. Fălești		434			143	-	-
2	ÎM DPLGC Fălești		s. Lofoteni	8	-	-	2	-	-
3	ÎM DPLGC Fălești		s. Scumpia	8			2		
4	ÎM DPLGC Fălești		s. Călugăr	8			2		
Total				458			149		

Analizând tabelul 4 – evidența deșeurilor menajere solide colectate centralizat în anii 2019-2021, observăm o descreștere a volumului de deșeuri menajere solide colectate în sectorul urban ceea ce demonstrează responsabilitatea cetățenilor de a depozita deșeurile din propria gospodărie la platformele de colectare a deșeurilor municipale și nu abandonarea lor în locurile interzise.

Tabel 4. Evidența deșeurilor menajere solide colectate centralizat din cadrul raionului Fălești, anii 2019-2021 [11]

Nr. d/o	Denumirea serviciului de salubritate, adresa juridică	Localitățile deservite de serviciul de salubritate		Volumul deșeurilor menajere solide colectate centralizat, (tone)		
		sectorul urban	sectorul rural	2019	2020	2021
1	ÎM DPLGC Fălești	or. Fălești		15234,41	14789,44	14391,57
2	ÎM DPLGC Fălești		s. Logofteni	70,40	69,80	73,60
3	ÎM DPLGC Fălești		s. Scumpia	31,80	34,50	35,20
4	ÎM DPLGC Fălești		s. Călugăr	5,90	7,90	6,40
Total				15342,51	14901,67	14506,67
Total sectorul urban				15234,41	14789,44	14391,57
Total sectorul rural				108,10	112,20	115,20

Urmare a respectării articolului 33 a Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, unitățile și întreprinderile ce sunt antrenate în activitățile de gestionare a deșeurilor, inclusiv producătorii de deșeuri, participă la procesul de raportare a datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora conform cerințelor stipulate în prezenta lege și prevederilor conceptului Sistemului Informațional Automatizat „Managementul Deșeurilor” (SIA MD) [9], aprobat de Guvern. În conformitate cu anexa nr. 2 la Instrucțiunea cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre raportarea deșeurilor, în tabelul 5 sunt prezentate datele privind evidența deșeurilor menajere solide colectate centralizat de Întreprinderea Municipală „Direcția de producție a Gospodăriei Comunale și

de locuințe din or. Fălești” pe parcursul anului 2021 [4]. Aceste date demonstrează, că odată cu implementarea Sistemului Informațional Automatizat „Managementul Deșeurilor” (SIAMD) agentul economic duce o evidență a deșeurilor conform codului deșeurilor colectate de la consumatori, neraportarea sau neînregistrarea în SIA MD de către agentul economic, atrage după sine sancțiune contravențională conform Codului Contravențional al Republicii Moldova.

Tabel 5. Evidența deșeurilor menajere solide colectate centralizat din cadrul raionului Fălești, anul 2021 [11]

Nr. crt.	Codul deșeurii	Denumirea deșeurii	Categoria deșeurii	Cantitatea tone	Codul operațiunii	Entitatea care a preluat deșeurile
1.	200301	Deșeuri municipale amestecate	20	12607	D1	ÎM „DPGCL Fălești
2.	200302	Deșeuri din piețe	20	128,4	D1	ÎM „DPGCL Fălești
3.	200201	Deșeuri biodegradabile	20	803,3	R3	ÎM „DPGCL Fălești se depozitează separat ca mai apoi se face compost, crenștile sunt tocate cu ajutorul unui tocător.
4.	200303	Reziduuri stradale	20	588,47	D1	ÎM „DPGCL Fălești
5.	200101	Hârtie și carton	20	7,65	D15	ÎM „DPGCL Fălești depozitate în depozit
6.	200139	Materiale plastice	20	5,85	D15	ÎM „DPGCL Fălești depozitate în depozit
7.	190703	Levigate din depozite de deșeuri	19	259,2	D15	ÎM „DPGCL Fălești tratarea apelor reziduale se efectuează la Stația de Epurare Biologică
8.	180203	Deșeuri a căror colectare și eliminare nu fac obiectul unor măsuri speciale prevenirea infecțiilor	18	106,9	D1	ÎM „DPGCL Fălești
TOTAL				14506,7 7		

Concluzii

Observațiile efectuate în cadrul procesului de inspectare, au constatat, că în comunele raionului Fălești o bună parte din locuitorii amestecă frecvent gunoiul de grajd cu cel menajer, fapt ce face imposibilă utilizarea acestora în agricultură. Referitor la gunoiștile autorizate, acestea nu corespund normelor sanitar-ecologice în vigoare, iar numărul gunoiștilor stihinice este în continuă creștere.

O altă problemă evidențiată pe parcursul studiului efectuat în teren, constă în lipsa separării și sortării deșeurilor în cadrul gospodăriilor. Cauzele invoca-

te de locuitori privitor la nerespectarea unor astfel de proceduri sunt: lipsa condițiilor speciale de separare a gunoiului; gradul scăzut de informare și conștientizare a populației despre necesitatea separării deșeurilor, dauna acestora; indiferența populației; lipsa unei politici de stat în această problemă.

Poluarea solului și apelor este provocată în mare parte de gestionarea precară a deșeurilor de grajd și menajere. Practic, în fiecare localitate, activitatea autorităților publice locale privind soluționarea problemei deșeurilor este apreciată la un nivel foarte redus, în majoritatea localităților nu sunt servicii de colectare și transportate a deșeurilor. Astfel, putem concluziona următoarele: administrarea deșeurilor acumulate în gospodăriile casnice ale r-nului Fălești în majoritatea cazurilor este nesatisfăcătoare; procesele de selectare, separare a deșeurilor în cadrul gospodăriilor nu se efectuează; rampele de depozitare a deșeurilor nu corespund cerințelor ecologice iar scurgerile de la rampele de depozitare a deșeurilor menajere în or. Fălești influențează destul de negativ calitatea apelor freatice. Din momente pozitive, este de menționat – sporirea gradului de conștientizare a cetățenilor privitor la depozitarea deșeurilor doar în locurile autorizate și special amenajate.

Bibliografie:

1. *Anuarul IPM – 2020 „Protecția mediului în Republica Moldova”*. Chișinău: Pontos, 2021. 380 p. ISBN 978-9975-72-565-1
2. COJOCARU, Ioan. *Surse, procese și produse de poluare*. Iași: Ed. Junimea, 1995. 58 p.
3. IFTODI, Mihail, ȚUGUI, Tatiana. *Impactul deșeurilor*. In: *Mediul ambient*, 2003, Nr. 1. p. 9-16
4. Legea privind deșeurile: nr. 209 din 29.07.2016. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2016, Nr. 459-471, art. 916
5. Legea privind substanțele chimice nr. 277 din 29.11.2018. In: *Monitorul Oficial*, 2019, Nr. 49-58
6. POPOVIC, Elena. *Starea mediului ambient în Republica Moldova: opinia unor organizații nonguvernamentale*. Chișinău, 1999. 136 p. ISBN 9975-9536-6-2
7. *Studiu de performanțe în domeniul protecției mediului*. Chișinău: Ed. Știința, 1999. 186 p. ISBN 9975-67-117-9
8. *Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027*. Anexă la Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10 aprilie 2013. In: *Monitorul Oficial*, 2013, Nr. 82 art. 306
9. Hotărârea Guvernului nr. 682 din 11.07.2018 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat „Managementul deșeurilor”. In: *Monitorul Oficial*, 2018, nr. 267-275, art. 741
10. Hotărârea Guvernului nr. 301 din 24.04.2014 cu privire la aprobarea strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia. In: *Monitorul Oficial*, 2014, Nr. 104-109, art. 328
11. *Rapoartele Inspecției pentru Protecția Mediului Fălești pentru anii 2019-2021*
12. Тулупов П.Е. *Экология* №5, 2004. ст. 393-397. ISSN 0367-0597